

Na vysoké škole uměleckopřírodních věd v Praze studoval v sochařském ateliéru u profesora Josefa Wagnera. Po jeho smrti pak přešel k profesorovi Janu Kavanovi. Po absolvování vojenského výcviku studoval 1963–66 postgraduálně na AVU. (* 28. listopadu 1936 v Praze) je český sochař, malíř, restaurátor, kurátor a emeritní profesor Akademie výtvarných umění v Praze. K sochařství tihl přirozeně od dětství pod vlivem své matky, sochařky Olgy Tobolkové Hendrychové.

Důležitá škola uměleckopřírodních věd v Praze studoval v sochařském ateliéru u profesora Josefa Wagnera. Po jeho smrti pak přešel k profesorovi Janu Kavanovi. Po absolvování vojenského výcviku studoval 1963–66 postgraduálně na AVU.

Patř k samostatně uvažující generaci umělců, která svůl výtvarný názor formovala v tlizivém klimatu padesátých let a podstatnou část života tvořila v dobách normalizace. Mezi jeho přátele Zdeněk Beran (1937), Zbyšek Sion (1938), Pavel Nešleha (1937–2003) a další, kteří formovali českou strukturalistickou abstrakci. Sdílel s nimi zásadní přístupy k tvorbě, jednalo se především o odmítnutí kariéry socialistického umělce, který je nucen do svých děl vtělovat dobovou ideologii. Důle- žitým prvkem Hendrychových soch je povrch, jeho struktura a subjektivní kresebně záznamy i objektivní citace technic- kých motivů, později švů a sešívacích měkkých materiálů, klůze, molitanů. Materiály využívané během sochařského procesu k nabývání objemu sochy se postupně stávaly nosnými prvky celkového pojetí figury.

Po roce 1968 byl vyloučen z výtvarného spolku Mánes, ztratil možnost vystavovat a následujících dvaařicet let se živil restaurováním – nejprve pod cizím jménem, později ofici-álně. Z této doby pochází jeho nejvýznamnější rekonstrukce sousoší na atice divadla v Karlových Varech. Byl izolován, prakticky vyloučen z politického života. Sezónní pracovní režim dovoloval v zimních měsících věnovat se čistě autorské tvorbě. Staré umění, zejména barokní, se stalo významným inspiračním zdrojem. Nalezl zde kompozici a tvarové dímen- ze, které současně umění postřádká. Během restaurátorské činnosti technologicky rostl, získal široké znalosti sochař-ských kamenů, zdokonalil se v modelování.

Další autorské výstavy se dočkal až roku 1988. V roce 1990 nastoupil do Akademie výtvarných umění v Praze jako vedou- cí Ateliéru figurálního sochařství, dále byl externím profeso-rem na Akademii umění v Banské Bystrici, v letech 1993–1995 byl prorektorem Akademie výtvarných umění.

Důležité místo spoje se jménem Jana Hendrycha je ateliér v Praze – Střešovicích. Je to přízemní prostor s přirozeným světlem, ve kterém pan profesor pracuje, čte, poslouchá muziku, přijímá návštěvy a debatuje už padesát let.

SOCHAŘ JAN HENDRYCH

PROGRAM BIENÁLE

VERNISÁŽ
12. 5. 2023 v 17h
nádvoří Horácké galerie

KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY
Sledujte termíny
na sociálních sítích galerie.

VÝSTAVA KOMORNÍ PLASTIKY
A KRESEB JANA HENDRYCHA
V HORÁCKÉ GALERII.
Připravujeme na leden 2024.

SOCHA V KRABIČCE
K výstavě vznikla samoobslužná
výtvarná aktivita s názvem Socha
v krabičce – žádejte na pokladně HG.

Horácká galerie v Novém Městě na Moravě

info@horackagalerie.cz
www.horackagalerie.cz

www.sochypodoblohou.nmnm.cz
www.nmnm.cz

SOCHY POD NOVOMĚSTSKOU
OBLOHOU 2023
Bienále současného umění
ve veřejném prostoru
v Novém Městě na Moravě
12 | 5 | 2023 – 30 | 4 | 2024

AUTOR
Jan Hendrych

KURÁTOR
Jiří Pliešník, Jakub Orel Tomáš

INSTALACE
JM – car – Josef Machek, Dan Homolka,
Jakub Orel Tomáš, Jiří Pliešník,
Dušan Šrámek

TEXT
Jakub Orel Tomáš

EDUKAČNÍ PROGRAM
Lenka Sedláčková

FOTOGRAFIE
Jiří Pliešník

GRAFICKÝ DESIGN
Jakub Janeba

12 | 5 | 2023 – 30 | 4 | 2024

SOCHY POD NOVOMĚSTSKOU OBLOHOU: JAN HENDRYCH

Edukační program je realizován za finanční spoluúčasti EU prostřednictvím Národního plánu obnovy a MK.

VYSTAVENÁ DÍLA JANA HENDRYCHA

NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ

C

SVATÝ FRANTIŠEK 2021, sádra

Realizace sochy do veřejného prostoru znamená pro sochaře službu, socha by měla mít poslání. Tato historická skutečnost inspiruje Jana Hendrycha ke srozumitelnosti námětu. Vystavený sádrový model je jednou z několika verzí díla poslední doby – svatého Františka. Další verze měla být srozumitelná i školákům, byla určena pro školu ve Chříči. Následovala expresivní varianta: po odformování model popraskal a z Františka se stal „divý muž“.

SEDÍCÍ DÍVKA 1969, cement

Nejstarší plastika přehlídky odkazuje na období, kdy se autor plně rozvinul jako figuralista. Socha předjímá dlouhé období tvůrčího zákazu, kdy tvořil pouze pro sebe a své přátele.

STUDIE AKTU 1995–2002, sádra

Akt patří k úctyhodné řadě ženských figur v životním měřítku. Téma sochař objevuje v polovině šedesátých let, ale soustavně se mu věnuje od konce let sedmdesátých. Vznesené stojící ženy výrazné kypré tělesnosti znázorňují pomyslnou oslavu ženství od pravěku až po současnost. Navzdory realistické modelaci a smyslnosti těchto figur je tvarová formulace hlavy jen naznačena, nahrazena geometrickým tvarem.

D

TAJEMNÍCI NA MOSTĚ 1971–2021, cement

Tajemníky lze považovat za výrazné příklady politicky motivovaných děl, v nichž se odráží Hendrychův postoj k tehdejšímu režimu. Mosty pro Jana Hendrycha představují složitý symbol transformace, cesty odněkud někam. Most se zábradlím (70. léta), Most se sv. Janem (1978), Most v bouři (akvarel 1982), Most šašek (1975) a další.

KERBEROS 2014–2021, cement

V Hendrychově podání není Kerberos strážcem podsvětí, ale labilním torzem zvířete ve chvíli, kdy byl přemožen hrdinou, polobohem Héraklem. Patří do skupiny soch věnovaných mytologickým tématům jako Pomona, Venuše, Atlant a další.

STRÁŽCE 2007–2015, cement

Tento strážce je varianta sochy určené do protipozice lávky přes Dřetovický potok v obci Vrapice u Kladna, moderního architektonického projektu architektů Ondřeje Císlera a Petra Teje, dokončeného 2018, který je navržen na Cenu za architekturu 2023. Hendrychův strážce mostu je vlastně sochou Jana Nepomuckého. Vzhledem k absenci jakéhokoli vysvětlujícího prvku (tj. obvyklých nápisů) jsme šokováni přítomností formy, která je zároveň lidská i nelidská. Provazy spoutané ruce za zády, hadrový pytel přes hlavu, zlacený provaz jako svatozář odkazují na neblahý osud svatého Jana.

E

ODPOČÍVAJÍCÍ ZÁPASNÍK 2009, cement

Mezinárodní textilní a papírenské sympozium v prostorách likvidované továrny na papír a textil v Rožumberku v roce 1996 inspirovalo autora, aby rozšířil svou sochařskou techniku o princip sešívání. Může odkazovat k tělesnému poranění a následnému ošetření těla stehy.

F

MEZOPOTÁMSKÉ HLAVY 1988–2020, keramika

Působivá sestava sloupů z jednotlivých dílů připomíná antické vykopávky. Keramické práce realizuje na základě sádrové formy František Švancar na pražské Kampě. Pro rozměry objektu či jeho dílů je rozhodující velikost keramické pece, takže vlastně předurčuje dělení sloupů.

KARUSEL 2017, cement

Tragikomická tematika kolotočů a karuselů je příznačná pro autorovu tvorbu období normalizace a v 80. letech nabývá silně existenciálního zabarvení života v soukolí odlidštěného systému. Technicistní stykače používá Jan Hendrych v abstraktně symbolickém významu jako hlavy unášené tímto soukolím.

FIGURA 2001, keramika

Také několik figur bylo odlito do keramické hlíny a posléze vypáleno v peci v dílně na pražské Kampě. Figura sestává ze šesti dílů, které se posléze lepí. Jedná se o torzo ženské figury bez rukou a hlavy, její trup vzbuzuje dojem, že je tvořena z rolí kobereců.

A

* Počátkem roku 2024 doplní výstavu instalace tří rozměrných soch ze smaltovaného plechu.

STRÁŽCE – NA PAMÁTKU HUGA DEMARTINIHO 2012, smalt

Soubor děl, vytvořených během tří ročníků ostravského sympo-zia Smaltart, představuje autorovu pozdní zralou tvorbu. Kvůli použitému materiálu, polychromii i geometrickému schema-tismu, který by mohl být blízký Hendrychovu příteli a umělci Hugovi Demartinimu, kontrastují s ostatními sochami přehlídky. Ostatní sochy vznikaly jako odlitek z formy v Hendrychově střešovickém ateliéru. Smalty však reprezentují významnou ka-pitolu autorova díla – plenérovou tvorbu. V tomto ohledu byla mimořádně významná Hendrychova účast na sympóziu Art-chemo v roce 1969 v Pardubicích, kde měl možnost pracovat s novými, netradičními materiály a technologiemi. O podobě sochy rozhodují materiály jako polyesterový laminát, plexisklo a emaily.

HLAVA 2010, smalt

STRÁŽCE 2012, smalt

B

LEŽÍCÍ 1984, cement

Betonová ležící figura je vlastně torzem bez hlavy. Socha je dutinou, úkrytem pro ptáky. Typické švy, které zůstávají po odlévání plastiky do formy, zdůrazňují proces tvorby. Jejich skladba tvoří síť, členící sochu na jednotlivé části. Dílo navazuje na Ležící I, Ležící II, dvě pískovcové sochy zhotovené v roce 1981. Jejich údy i tělesný objem srůstá v abstraktní tvar přírod-ního kamene. Je zajímavé, že také v pískovcovém provedení (Ležící I) přitěsává umělec na těle figury podobné švy. Je to naznačení osy kamene? Formální hra stírání rozdílů mezi sochou a plastikou?

PTAČÍ ŽENA 1985, cement

Titulní plastika výstavy levituje na ocelových nožkách pomocné sochařské konstrukce. Hmoty těla je nadměrná. Hrozí, že ji tenké nožky neunesou. Je zároveň veristickým odlítkem figury utvořené z molitanů, zároveň dutou skořápkou vykrmovaného adorovaného těla. Do jeho prázdnosti lze nahlédnout otvory v poprsí.

HLAVA (GENERÁL) 2002, keramika

Když se díváme na bustu generála, nesmíme zapomenout, že Jan Hendrych je velice dobrý portrétista. Tuto zdatnost dokládá například busta Václava Hollara (1999) v Praze na Soukenické, portrét slečny Schlosserové (1964), Marika (1977) a další. Sochaře v tuto chvíli nezajímá nějaká konkrétní postava, zajímá ho archetyp, nebo spíše forma. Odkazuje nás na řadu barokních portrétů a s humorem srovnává svou sochu s generály od svých současníků, tvůrců socialistického realismu.

G

BYSTA 1975, bílý cement

Knoflíky umístěné na emočně silné části bysty v očích, na po-prsí. To jsou prvky, v nichž můžeme vidět dobou psychologii kombinující patos výborně zvládnuté naturalistické modelace s vyostřeným použitím určitých forem nové figurace.

MANÝRISTICKÁ FIGURA 2004, cement

Kolem figury se točí převážná část autorovy tvorby. Tuto figuru, jak říká, dělal sochař pouze sám pro sebe. Přišel v té době na technologii, jak modelovat rychleji a s větší štávou tzv. kůži so-chy, povrch těla figury. „Když se to udělá rukama, je to pak celý takový dřevěný, neohrabaný,“ dodává. Začal namáčet molitan do hlíny, aby trochu nabyl, a potom jednotlivé kusy sešil hře-bíky. Od toho potom vzniká typická perforace. Manýrismus se skutečně odehrává v póze i povrchu této figury, v detailu je však velmi syrová, materiály a švy jsou zcela přiznány.

STRÁŽCE 2007–2015, keramika

Figury strážců patří mezi díla poslední doby, která jsou modelo-vána pomocí molitanů. Textury molitanu je využito jako oděvu nebo brnění, v kombinaci s pevným postojem dává figurě hro-zivý vzhled samuraje. Zapojení běžné dostupných odpadních materiálů do tvorby a přiznání tvůrčího procesu je v kontrastu s historickým charakterem námětu.

H

BYSTA SE TŘEMI KRAVATAMI 1983, cement

Bysta pracuje s vnitřním prostorem sochy. Starší předloha pochází již ze 70. let. V průřezu visí tři pláty materiálu, tři krava-ty. Ramena a průřez mezi rameny připomíná Hendrychův zájem o problematiku mostů. Hlava je řešena oblým plátem, stejným způsobem jako kravaty.